

O presajanju gozdnih dreves je zapomniti, da se mlada hovjeva in mecesnova drevesca morejo presajati že v dveh letih; — sploh se mlada gozdna drevesca presajajo dvakrat ali trikrat. Pri presajanju je treba posebno paziti, da se drevesca varno izkopljejo, t. j. da jih vzdignemo iz zemlje tako, da se korenin nekoliko persti derži. Za to je posebno dobra neka okrogla lopata (Cylinderspaten), katero nam je g. profesor tudi pokazal, in s katero se drevesca nekako iz zemlje izvertajo. Pri močnejših, t. j. pri že bolj večjih drevescih je zlasti na to dobro paziti, da se pri presajanju koreninice kaj ne poškodujejo. Tudi le-teh korenin naj se kolikor je le moč persti derži. Ako moramo o presajanju prenašati mlado drevje iz enega kraja v drugega, moramo posebno paziti, da se perst od korenin ne osuje; ako so se pa korenine pri izkopanju kaj poškodovale ali ranile, jih moramo porezati z oštrim nožičem, in sicer od zgor na vzdol. Če pa smo primorani, prirezovati korenine, se mora to zgoditi tudi pri vejicah, enako tako kakor pri sadnem drevju. To je dopuščeno vendar le pri listnatem mladičju; mlado hovjevino (izuzemši mecesen) ne smemo pri vejah nikakor prirezovati; torej naj se pri tem drevju tudi posebno pazi, da med presajanjem koreninice po vsi mogočnosti škode obvarovane ostanejo. (Konec prih.)

Pervi splošni hervaški učiteljski zbor v Zagrebu.

(V zboru zapisoval Ljud. Tomšić.)

Vvod.

23. avgusta, kakor je bilo oznanjeno, začel se je v Zagrebu prvi splošni zbor hervaških učiteljev. Privrelo je učiteljev iz vseh bližnjih krajev, celó iz Černegore poslal je ondotni knez Nikola dva učitelja na svoje stroške, kar je jasno znamenje, da se je potreba učiteljskega splošnega zbora priznala po vseh slovanskih krajih. Zagreb, ki je navadno zelo živo mesto, bil je o času učiteljskega zborovanja nenavadno živahen; kamorkoli si šel, koderkoli si pogledal, opazil si same odgojitelje nedolžne mladosti, a vsacemu na persih blesketalo se je znamenje, okinčano s trobojnim verpцем z napisom: „I. obća hervatska učiteljska skupština v Zagrebu“. Število pridošlih učiteljev iznevadilo je vse odbore, ki so v ta na-

je lahko prerokoval vsakdo mičnim drevoredom, kdor je le videl, kako nes pametno se je počenjalo v oziru na njihovo prilivanje. Le škoda, da Dunajčani „Tovarša“ ne beró; iz njega bi lahko pozvedeli, o čimur so javno tarjali in ugibali, pa vzroka vendar le ne uganili. Jaz nezgodo ondotnih mladih drevoredov pripisujem edino le prilivanja o napčnem času! —

Pis.

men zadaje dni po dnevu in po noči polne roke posla imeli. Pri najbolji volji odborov, ni se vendar moglo zadovoljiti vsemu, kakor se je želelo in poprej mislilo. Bile so ideje krasne, ki jih je gojil centralni in drugi odbori, posebno, kar se tiče sprejema gostov, ali ko je prišel odločni hip, nisi vedil, bi li hitel v zborove predseje, bi li odločeval stanove, bi li pazil na splošni red pri vходу v kazališče, — z eno besedo, vsi snutki splavali so nam skoraj po vodi. Ni šala čez 1000 učiteljev imeti 14 zagrebških učiteljev v skerbi, ter vsem narediti vse po godi. Stanovanja bila so za domače odločena po šolah, v katerih je dobil sleherni svojo postelj, vmiivalnik in vse druge enake potrebe; drugi gosti pa bili so vmesteni po privatnih stanovanjih, kolikor je bilo mogoče, a česar ni, pravi naš predgovor, tudi cesar dati ne more. Omeniti moram, da je mestnjanstvo zagrebško tudi denarno pripomoglo, da se stanovanja po večjih gostilnicah za učitelje prihranijo, pa tudi odbor ni žalil v tem obziru potrošiti denarja. Z vsem naporom se je sploh toliko stanovanja vendar le dobilo, da nihče pod milim nebom spati ni moral. Toliko omenjam v kratko zato, da opravičim učiteljske odbore, katerim bi ta ali uni, nepoznavajoči vseh okoljnosti in ovér, prigovarjati vtegnil.

I. seja 23. avgusta.

Ob 9. zjutraj zbrali so se učitelji v postranej redutnej dvorani, ki je bila prav do gostega spodej in na galerijah napolnjena. Koj po 9. uri zapela se je Preradovičeva pesem „Bože živi“, ktereje je nalašč v ta namen sestavil mično arijo tukajšnji obrazovajoči učitelj preparandije g. Škender Fabković. Po odpeteh pesmi stopi Fabković na vzvišeni, za ta namen posebno priredjeni oder, ter pozdravlja zbor.

Pravi, da je v naravi veliko privlačnih moči, a tako moč opazujemo tudi v učiteljstvu. Ako sokol kliče sokola, ga tudi prikliče, ako junak zove junaka na svoje persi, gotovo ga tudi dozove. In glej, tudi učitelj klical je učitelja v belo mesto Zagreb, in našel je klic učitelja serčni odziv v krogu učiteljskem, ker sešlo se je nas ne le veliko iz naše hervaške, domoljubne dežele, ampak tudi sosedov naših, bratov in enakomišeljnikov naših privrelo je iz raznih strani. In kaj je vzrok temu sestavku? Nič družega, kakor kri čista, kri devičanska! Um, duh in načela, za ktera delamo, za ktera se žrtvujemo, kernila so nas po poti v ta prvi hervaški učiteljski zbor. Porazgovoriti se hočemo o nauku, o zverhi šole, ter se vzdigniti na višjo stopnjo, odkoder nam je treba gledati narod, da vidimo kaj je v njem. V ta namen odzvala nam se je Bačka, Banat, Prekosavci, Črna gora, bratje Slovenci iz stare Hervaške,

pa tudi višji sever slišal je naš glas, — odzvala se je stara Vltava, ktereje je spomin star, ki je rodila junaka, kateri pride k nam, da posluša in nam pomaga, pa tudi staro naše gnjezdo Morava, kjer se je najpoprej pisalo se slovanskimi pismenki, tudi ta slavna deželá spomnila se je Hervatov, pa dalje glejte tudi Ruska, ki se v skupu teh deželá nahaja, poslala je svojega zastopnika semkaj v znamenje, da tudi Rus, kar se tiče šol, ravno tisto čuti, kakor mi. In ko- nečno tudi Nemci niso zaostali, tudi Nemci poslali so svojega mo- žaka, ki jih tukaj vredno zastopa. Tedaj skoraj polovica Evrope zastopano je v tej dvorani! (Burno klicanje.) Bratje, ta dan bo ostal nepozabljiv v pedagogiji našeje. Dobro nam tedaj došli, bratje, od vseh strani, stopimo vsi skupaj danes na pot, koja pelje k sreči premile nam domovine. A Bog naj bi z blagoslovom svojim zape- čatil, kar bomo mi tukaj sklenili. (Živio.) Ob enem si štejem v čast, da Vam tukaj predstavim g. Justkovića, vladinega komisarja. (Živio.)

Justković: Po mojem uradnem položaju mi je zelo všeč, da je ravno mene čast doletela, da pozdravim kod zastopnik vlade ta učiteljski zbor. Gospodje! Verhovna oblast, ki je koj v začetku te vaše zamisli rada podpirala Vaše početje, kolikor je mogla, pri- čakuje, da bo v vašem zborovanju vladala razbornost in um, kar zahteva velika važnost delovanja vašega. Tudi nadalje pričakuje vlada, da ne bote pri tej priložnosti pozabili narodnih tradacij, ter da bodete le tako ravnali, kar bi bilo koristno za vlado in za pre- vstrojenje narodnih šol. V ta namen dobro došli gospodje učitelji in učiteljice! Veliko število, v katerem ste se zbrali, dokaz je, da pojmite svojo nalogo. Pa tudi Vas premili gostje pozdravljam v v imenu vlade. Bog daj, da bi se zložnim delovanjem doseglo, kar si želimo, zborovanje pa da bi rodilo dobrega sadu, a narod bi se hvaležno spominjal I. splošnega hervaškega učiteljskega zbora. (Burni živio.)

Fabković predstavi potem zboru mestnega načelnika g. Drag. pl. Čekuša.

Čekuš pozdravlja zbor v imenu mesta Zagreba. On se nadja sjajnemu vspehu, ker dobro vé, da so učitelji sploh vestni domo- ljubi. (Živio.) Bog Vas sprejmi, mila gospôda, a narod naj Vaše početje blagoslovi. Nadjam se, da bodejo gospôda vgoden spomin seboj na naše mesto Zagreb ponesla. Izročite pozdrav mesta Za- greba tudi vsem tistim, kateri želijo danes tukaj biti, pa jim ni mo- goče. (Živio.)

Fabković predstavi zboru Smihovskega načeln. g. Fischera, kateri ob kratkem v českem jeziku pozdravi vse zbrane učitelje.

Fabković predstavi potem dr. Dittesa, zastopnika nemških pedagogov.

Dr. Dittes (nemško:) Odpustite, moja gospôda, da jaz sem kaj stopim, ki ne umejem jezika, v katerem zborujete. Ali jaz mislim, da omika učiteljev ni stvar posamesnih narodov, ampak stvar splošnega človeštva. Jaz stojim na tleh človeštva, a tukaj stojimo vsi. Ko se je raznesla novica, da se v Zagrebu učiteljski zbor pripravlja, v sercu me je razveselilo, kakor tudi vsakega nemškega pedagoga, v katerih imenu vas, mili bratje, tukaj serčno pozdravljam. Moja gospôda! Bil sem včeraj v razstavi in videl sem tamkej popersja dveh slavnih pedagogov: Pestalocija in Komenskita. Bil je eden Slovan, a drugi Nemec, pa sta vendar oba delala v sporazumljeni in medsebnaj ljubezni. Torej, gospôda, odložimo tudi mi vse, kar nas zavira v važnem našem početju in spoznajmo se vsi skupaj brate. V sv. pismu beremo, da je Bog rekel: Naredimo človeka; ni tedaj bilo rečeno: naredimo Slovana, Nemca i. t. d. Naloga narodne šole je tedaj naloga vesoljnega človeštva. Pravijo nam, da bi radi revolucijo in da v nami vlada revolucionarski duh. Ali vprašam vas, ali ima pač kdo večje poterpljenje, kakor ravno učitelj, in ali se je bati tam revolucije, kjer vlada poterpljenje? Jaz mislim, da ne. Torej mi nočemo revolucije, mi hočemo mir, mi hočemo splošno omiko človeštva, omiko narodov! (Burni živio.)

Gestermann pozdravi zbor v imenu Poljakov in Rusov. (Živio.)

Mašek pozdravlja v imenu učiteljskega zbora v Prerovu.

Praprotnik pozdravlja zbor v imenu slovenskih učiteljev. Pravi: V imenu odbora uč. društva za Kranjsko pozdravljam verle brate v tem zboru iskreno in serčno kot pravi brat — Slovenec. Znamenitni so učiteljski zbori, v katerih se dela za splošno omiko narodov, posebno pa še taki, kjer smo vsi bratje po stanu in kervi. Pozdravljam vas verle brate, in kličem: Bog živi narodno šolo! (Burni živio.)

(Dalje sledi.)

Šolsko obzorje.

Iz Zagreba. (*Izkaž išrebanih sreček lotrije 1. obče hrvatske učiteljske skupštine.*) Kot žrebanja sreček, ktere je izložbeni odbor 1. obče hrv. učit. skupštin v korist narodnih šol napravil, izvučene so slededeče serije i slededeči brojevi:

Ser. 1. br. 50, 65; — ser. 2. br. 41, 85, 45, 77, 54; — ser. 3. br. 92, 75; — ser. 4. br. 20, 15; — ser. 5. br. 43, 9, 67; — ser. 6. br. 45, 27; — ser. 7. br. 61, 22; — ser. 8. br. 44, 25; — ser. 9. br. 12, 8; — ser. 10. br. 58; — ser. 11. br. 94; — ser. 12. br. 38, 15, 90, 4, 18; — ser. 13. br. 69, 60, 47, 2; — ser. 14. br. 83; — ser. 15.